

Política | Actualitzat el 09/02/2020 a les 16:12

Mireia Boya: «Ni la CUP ni ningú s'escapa de la societat patriarcal»

L'exdiputada anticapitalista explica com dones de diferents partits van teixir complicitats la passada legislatura mentre l'anomenat "Estat major" del procés estava en mans d'homes

Mireia Boya, durant l'entrevista amb NacióDigital | Josep M. Montaner

Surt de comparèixer a la comissió del 155 i té pressa per sortir del Parlament. Hi ha sensacions que no vol recordar. El nom de Mireia Boya (Sent Gaudenç, Occitània, 1979) torna a estar al centre del focus mediàtic. I no per haver tornar a la primera línia de la política, sinó pel fet d'haver retratat què implica com a dona haver-hi estat. A *Trencar el silenci* (Ara Llibres) (<http://www.aralibres.cat/ca/cataleg/1/1399/trencar-el-silenci>), l'exdiputada i exmembre del secretariat nacional de la CUP parla més de la vida que de política. De com les circumstàncies personals van ser cabdals a l'hora de prendre decisions, com la de marxar o no a l'exili, en el moment més convuls del procés.

Les turbulències dels fets d'octubre, la difícil convivència entre la vida familiar i la política, els cops vitals inesperats, les dificultats que suposa el fet de ser dona en un partit, l'agressió psicològica que va denunciar

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/176399/mireia/boya/deixa/direccio/cup/agressio/psicologica/company>), la dimissió de la direcció de la CUP i, també, el fet d'encaixar que pateix esclerosi múltiple. El llibre de Boya té vocació de treure de l'ostracisme la vessant humana que, sovint, s'obvia dels polítics, a les portes del judici per desobediència que afrontarà el 23 d'abril amb els exmembres de la mesa del Parlament al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

- **No li agrada massa estar aquí avui**

- No.

- **Per què?**

- Perquè és tornar a una època complicada de la meua vida. No només polític, sinó també personal. Tinc molts records. Alguns bons i d'altres no tant.

- **Tenia alguna taula concreta on sempre s'asseia al bar?**

- Sí, una d'aquelles dues d'allà, la que està a prop de la porta per sortir al pati.

- **"Regalar temps. No som conscients del valor que té el temps fins que ja no podem triar a qui donar-n'hi una mica més", diu al llibre. Dedicar-se a la política és renunciar al temps vital?**

- Tens el temps que temps i l'has de distribuir d'una forma equilibrada. Dedicar-se a la política i estar a primera línia per a mi significava jornades laborals de 14 hores set dies a la setmana. Per tant, tenia molt poc temps per dedicar a altres coses que en aquell moment no eren urgents però sí que eren importants i jo no veia que fossin importants. En el món del periodisme passa el mateix. Dediqueu el mateix temps que els polítics destinen a la política. La reflexió sobre el temps ve de que, amb tot el que em va passar, potser no vaig dedicar prou temps a les coses importants.

"Tens el temps que temps i l'has de distribuir d'una forma equilibrada. Dedicar-se a la política i estar a primera línia per a mi significava jornades de 14 hores set dies a la setmana"

- **Mirant-s'ho amb perspectiva, ho tornaria a fer, malgrat tot? Es tornaria a posar a primera línia de la política?**

- Sí. Sense cap mena de dubte. Va ser una experiència que em va omplir moltíssim i en una legislatura que a tots els nivells va ser molt especial i molt dura. He après moltíssim, he fet grans amics i amigues i, més enllà del referèndum, em sento molt orgullosa d'altres lleis que he tramitat aquí. Anul·lar els judicis franquistes quan el meu avi havia estat a la presó de Lleida és un honor. O la llei de canvi climàtic, de la qual en vaig ser ponent.

- **Ho faria, doncs, diferent?**

- Sí. Sempre em quedarà que va morir la meua mare i vaig ser incapaç d'anul·lar un acte d'aquests transversals que fèiem. Creia que la manera de fer política era donar-ho tot per a la gent i pel país. Ara m'ho plantejaria de forma diferent i intentaria trobar l'equilibri per no perdre'm les coses importants.

Mireia Boya, al bar del Parlament. Foto: Josep M Montaner

- Explica que la seva mare també va entendre així la política.

- També ho va fer. Quan era petita ella era diputada (https://ca.wikipedia.org/wiki/Maria_Pilar_Busquet_i_Medan) i jo vivia a la Vall d'Aran i, per tant, em veia molt poc. Crec que he seguit el mateix patró, un patró que és recurrent en moltes dones que estan en primera línia política. Penses que has de fer més i treballar més i d'esforçar-te el doble o el triple per estar als llocs que sempre han tingut els homes. Aquest fer més és restar temps de la teva vida.

- Al final, el "cuidem-nos" es predica més que no pas practica? Aquest "fer més" no sempre es tradueix en tenir una major incidència o que la seva veu sigui més escoltada.

- Tampoc es tracta de tenir més incidència i no crec que sigui un problema només de la política. És un problema de les dones en general als llocs de responsabilitat. Trencar amb aquest patriarcat que ha copat els llocs de poder és difícil. Ho estem fent molt a poc a poc i d'una manera que no sempre va en consonància amb aquesta manera de fer tan femenina que tenim moltes. Tenim tendències a agafar les seves formes, horaris i dedicacions, que per a nosaltres suposen sacrifici, i no optar per aquesta altra manera de fer i de construir des de la sororitat i corporativisme femení. Ells tota la vida s'han entès entre ells, han quedat, s'han reunit, són amics. I nosaltres sembla que ho hàgim de fer d'amagat. Les xarxes de dones són imprescindibles per canviar les coses.

"L'empatia i complicitat entre dones que es va crear estic convençuda que va permetre molts avenços i va

construir ponts de la cara a l'1-0"

- **Explica que a la legislatura passada, marcada pels fets d'octubre, van teixir una xarxa de dones que va prendre forma de grup de Whatsapp batejat com "La cobra". Va ser molt clandestina en la vida parlamentària. Responia a això que explica?**

- Va començar a la comissió de Cultura i, poc a poc, vam començar a quedar, però més per fer broma i parlar de com estàvem les unes i les altres que no pas amb una intencionalitat política. Tot i que aquesta empatia i complicitat que es va crear estic convençuda que va permetre molts avenços i va construir ponts de la cara al referèndum de l'1 d'octubre. Puc dir que sóc amiga de Marta Rovira, per exemple, però també de Meritxell Serret, de Montse Palà o de Carmina Castellví. I la que ens falta al grup és la Dolors Bassa, que no pot ser-hi perquè està a la presó.

- **Aquesta xarxa de dones és tota de dirigents que formen part de partits independentistes. Va teixir complicitat amb dones d'altres grups?**

- Sí, per exemple, amb l'Àngels Martínez de Catalunya Sí que es Pot, grup amb qui compartíem passadís. La meva mare va morir quan jo era diputada i dones de tots els partits, també de Ciutadans, socialistes i del PP, van venir al meu despatx a veure'm i preguntar-me com estava.

- **Més enllà, però, va teixir complicitats amb diputades d'aquestes formacions?**

- Sí, hi havia bon rotllo. Acostumo a ser molt empàtica i a parlar amb tothom.

"La sororitat va superar blocs polítics"

- **Ho dic per saber si creu que la sororitat superava els bloc polítics.**

- Sí. Sí que és cert que el grup de "La cobra" eren de Junts pel Sí, però a nivell de relacions personals puc dir que sí. De tant en tant ens enviem missatges. Amb la sortida del llibre, per exemple, hi ha hagut gent de tots els partits que m'han escrit.

Boya explica que, en els darrers dies, ha rebut missatges de tots els partits. Foto: Josep M Montaner

- I què li han dit?

- Hi havia gent sorpresa. Sobretot pel que fa a la malaltia, perquè molta gent no ho sabia i m'han enviat ànims i abraçades. Dirigents del PSC, de Cs i de comuns i, evidentment, independentistes, m'han enviat missatges. Però també se sumen a la llista de missatges que vaig rebre de dones de diferents partits polítics quan vaig dimitir del secretariat de la CUP i que m'explicaven experiències d'assetjament psicològic.

"Quan vaig dimitir del secretariat de la CUP, dones de diferents partits em van explicar experiències d'assetjament psicològic"

- Retrata com la presència de dones no és sinònim d'una feminització de la política. Fins a quin punt una dona que es dediqui a la política renuncia a ella mateixa?

- Hi ha dues coses. Les llistes cremallera estan molt bé, feminitzar la política, però això no sempre és sinònim de canviar les formes i d'introduir polítiques feministes. Jo utilitzo un verb que espero que un dia estigui acceptat, que és *feministitzar*. *Feministitzar* vol dir fer feminista el món de la política. Hi ha dones de tots els perfils. Algunes tenen un comportament i una manera de veure del món que és profundament patriarcal. Podríem donar molts exemples, al llibre parlo de Margaret Thatcher i Angela Merkel. I n'hi ha d'altres que, tot i tenir un discurs feminista, per conservar l'espai de poder al qual han arribat acaben adoptant rols i formes que són

masculinitzades. Aquest és el problema, que de vegades aquestes dones van en contra del feminisme en la seva pràctica política.

- En els darrers anys ha perdut un germà, la mare i més tard el pare. Pressions polítiques, una agressió psicològica i la maleta preparada per marxar a l'exili. El pitjor moment personal en el moment més convuls del procés. Quant ha pesat la situació personal en les decisions polítiques que ha pres?

- Jo crec que molt. Almenys en l'episodi de triar entre anar al Suprem imputada per rebel·lió o marxar a l'exili. Al final va primar la part personal. Però és que jo no les separo. Sóc una ferma defensora de la màxima feminista que allò personal és polític i que, per tant, des d'allò personal, tu has de poder fer política. Si no és acceptar que el món de la política és un món fred i que som tots robots i que no tenim sentiments ni vida ni emocions. Això és mentida.

- Va arribar a explicar al partit que no marxava a l'exili pel seu pare?

- Sí.

"Davant la repressió, cadascú es defensa com pot o com vol"

- Va trobar comprensió?

- Bé, van acceptar la decisió. En aquell moment va ser una mica estrany perquè jo intuïa que l'Anna Gabriel havia decidit una altra cosa i a la comissió antirepressió que vam crear ja sabíem que havia decidit exiliar-se. Però al final les decisions són personals i totes són legítimes, com les estratègies judicials. En temes de repressió no m'hi posaré perquè cadascú es defensa com pot o com vol.

Boya va decidir no marxar a l'exili pel seu pare. Foto: Josep M Montaner

- Creu que la malaltia que pateix està lligada al patiment i tensió de tots aquells mesos?

- Estadísticament, els brots d'esclerosi, almenys els primers, sovint van associats a fets traumàtics o a situacions d'estrès màxim. Jo no puc afirmar amb certesa que tot el que m'ha passat hi tingui alguna cosa a veure, però és un component que influeix. Seria injust dir que és culpa d'això. És culpa de tot i de res, de tothom i de ningú, perquè ni jo mateixa em vull culpabilitzar de la vida que vaig viure en aquell moment.

"La malaltia és culpa de tot i de res, de tothom i de ningú, perquè ni jo mateixa em vull culpabilitzar de la vida que vaig viure en aquell moment"

- L'autor de l'agressió psicològica que ha explicat que va patir, li ha demanat perdó o s'ha posat en contacte amb vostè ara que ha publicat el llibre i ha explicat la malaltia que pateix?

- No, en absolut.

- La gestió que s'ha fet des del partit no implica que el presumpte agressor reconegui els fets?

- Sí. Hi ha una medidora professional externa que fa la gestió. Ha parlat amb mi i ha parlat amb ell

i ha proposat una sèrie de mesures on ell ha de fer un treball per no tornar a reincidir. Això implica el reconeixement d'un comportament que no era correcte.

- Li consta que estigui fent aquest treball?

- En teoria, l'ha acceptat. La proposta de mesures l'hem acceptat els dos.

- Amb aquesta agressió que ha patit, ha perdut vincles dins de la CUP?

- No. La CUP me l'estimo molt, és el meu espai polític i hi continuo militant més a nivell local, a la Val d'Aran. És cert que estic menys implicada a nivell nacional, però perquè necessitava un respir, una pausa. De vegades convé frenar i pensar una mica en tu mateixa per tornar amb més força. Però la CUP és casa meua i va molt més enllà de persones i de fets concrets. També és injust quan sento que em diuen que la CUP no és feminista. La CUP és el partit més feminista i que més ha fet pel feminisme tant a nivell local com nacional. Tenim un protocol, fem una assemblea nacional de dones, el discurs públic que fem ha calat a la societat des de fa temps i, a nivell local, les CUP són exemplars pel que fa a polítiques feministes als ajuntaments.

"La CUP és el partit més feminista i que més ha fet pel feminisme tant a nivell local com nacional"

- Però, justament per aquesta treball, no li ha decebut com s'ha gestionat des de la CUP el seu cas?

- Però és que estem en una societat patriarcal i ningú se n'escapa. No és una qüestió ni d'ideologies ni d'ètnies ni d'ingressos.

- Això ho exculpa?

- Clar que no. Perquè estem en aquesta societat patriarcal queda molt per fer, però això no implica que no s'hagi fet molta feina i molt bona.

L'exdiputada de la CUP Mireia Boya, a la comissió del 155 Foto: Josep M. Montaner

- Però vostè va dimitir. També perquè no es va atendre la seva petició de no haver de coincidir presencialment amb qui generava el seu malestar. No l'ha decebut, doncs, com la formació ha tractat el cas?

- En la reparació hi ha una part que és individual i una part col·lectiva. Com que el meu cas va ser molt mediàtic, vaig estar exposada a una revictimització en la qual se'm va jutjar en públic i a la crítica. Això ho pateixen totes les dones que denuncien públicament. No descobreixo res que m'hagi passat a mi. La reparació individual l'he fet seguint els protocols de la CUP i ha funcionat, hem arribat a uns acords. Però pel que fa a la part més col·lectiva, jo vaig demanar que com que la gestió que es va fer quan vaig dimitir crec que no va ser prou sensible amb mi, que fessin autocrítica de forma pública. Se'm va dir que no. Al final jo només demanava no tornar a coincidir en un espai amb ell, no demanava res més. Que no fessin això, m'ha dolgut.

"Jo només demanava no tornar a coincidir en un espai amb ell, no demanava res més. Que la CUP no fes això m'ha dolgut"

- Ha trobat més suport fora que dins del partit?

- No. Perquè hi ha molta gent a la CUP que m'ha escrit, que hem parlat moltes vegades per telèfon, sobretot dones d'assemblees de tot el territori. Puc dir que n'he parlat més amb gent de la CUP que en tot moment m'ha donat suport que amb gent de fora.

- **Ho dic perquè explica que, durant la negociació dels pressupostos del 2016, per exemple, li van demanar que no s'assegués amb dirigents d'altres partits al bar del Parlament.**

- La meua manera de fer és parlar amb tothom, i no sempre de política. Haver d'aguantar i guardar les formes en aquell moment de no aprovació dels pressupostos em va sobtar perquè no anava amb el meu caràcter. Però va ser un consell de la direcció dins d'una reunió que la vaig seguir jo i la resta del grup.

- **També relata que es fiscalitzava la seva agenda, que va veure un missatge on es deia que se li havia de "parar els peus".**

- Sí, vaig veure'l de casualitat. Vaig prendre consciència de què estava passant, del control d'agenda que hi havia i com se'm deia sempre que no a participar d'un tipus d'acte més transversal i multitudinari.

"El fet de trobar-nos bastant soles com a dones en un moment molt difícil va fer que Marta Rovira i jo ens ajuntéssim"

- **Com definiria la seva relació amb Marta Rovira?**

- Me l'estimo molt i crec que puc dir que som amigues. Hem aguantat moments molt difícils i hem establert moltes complicitats polítiques i personals. Conec la seva família i ella coneix la meua i crec que el fet de trobar-nos bastant soles com a dones en un moment molt difícil va fer que ens ajuntéssim. A ERC no hi havia en aquell moment tantes dones en la primera línia de decisió com la Marta. Hi havia la Carme Forcadell, però era al Parlament i no sempre tenia tota la informació. A les reunions que hi havia en aquell moment, hi havia molt poques dones. Hi érem la Marta i jo i això va fer que connectéssim.

Boya explica com la presa de decisions del procés estava en mans d'un grup d'homes Foto: Josep M Montaner

- Al llibre retrata la solitud de Carme Forcadell durant els dies més tensos de l'octubre del 2017.

- Parlo d'ella, però hauria de parlar de tota la mesa, perquè també hi eren l'Anna Simó i la Ramona Barrufet i la mesa era tot un *pack* en aquell moment. En el ple del 10 d'octubre no sabia què passaria i explico com vaig anar a explicar-li que es retardava el ple perquè ens estàvem acabant de barallar. La Carme la conec de fa anys, de l'ANC a la Vall d'Aran quan ella era presidenta, i de seguida hi va haver una connexió.

- L'anomenat "Estat major" del procés eren majoritàriament homes.

- Tot no, però majoritàriament.

- Eren ells els que tenien tota la informació i no Forcadell i les conselleres?

- Explico al llibre com el dia 10 em trobo a la Clara Ponsatí al bar del Parlament en un moment que estic molt enfadada perquè ens acaben de dir que se suspendrà de forma indefinida la declaració d'independència per dialogar amb l'Estat i ella no ho sabia perquè no estava en aquest "Estat major" tot i ser consellera del Govern. Per tant, hi ha molt poques persones que gestionaven les decisions a prendre.

"El 10 d'octubre Clara Ponsatí no sabia que se suspendria la declaració d'independència perquè no

estava en aquest "Estat major" tot i ser consellera"

- **Molt poques persones i majoritàriament homes.**

- Els llocs de poder estan masculinitzats. Poc a poc hi anem entrant amb totes les dificultats del món i amb totes les crítiques del món. Des de la cossificació que ens fan des dels mitjans de comunicació a aquesta crítica constant per la nostra manera de parlar o exterioritzar les emocions. El dia que van empresonar Junqueras i la resta de consellers, la Marta Rovira es va trencar davant de les càmeres, va haver d'agafar aire i va tornar-hi. Aquest fet de tornar mostrant la teva vulnerabilitat és la major fortalesa que pot mostrar un polític. I això ho he vist en dones.

- **Vostè ha estat una persona de dir les coses sense elevar els decibels, però sovint se li ha atribuït una posada en escena impassible, rígida.**

- Em vaig fer una cuirassa per protegir-me.

- **De qui i de què?**

- De tot. De la gent que no em coneixia dins de la meva organització, havia de demostrar que servia, que era seriosa i lleial, però també per protegir-me de la premsa, dels comentaris i dels atacs dels altres grups. Com més seriosa i forta sembles, tens la sensació que estàs més protegida, però, en realitat, allò que defensava en aquell moment ara ja no ho defenso tant.

"Com més seriosa i forta sembles, tens la sensació que estàs més protegida, però, en realitat, allò que defensava en aquell moment ara ja no ho defenso tant"

- **Què vol fer ara Mireia Boya?**

- No ho sé. No vaig gaire enllà pensant en el futur perquè no sé què em passarà, quan i com evolucionarà la malaltia. Vaig molt a curt termini. Puc dir què faré la setmana que ve i fins a Sant Jordi, que tinc el judici i ho tinc més o menys clar, però més enllà no hi vaig i no hi vull anar per si després no puc. Perquè seria una decepció.

- **S'imagina tornant a la primera línia de la política?**

- No, no vull tornar al Parlament. És una experiència que ja he viscut, n'he après molt, un servei públic que ja he donat al país. Sé que trobaré altres espais per continuar amb el meu activisme independentista, socialista i feminista. Escriure un llibre ja és activisme.

"Al judici al TSJC declararé en occità"

- **Al judici al TSJC seguirà la mateixa línia de defensa que al Suprem?**

- Sí, no canviarà res excepte que declararé en occità. M'han posat un traductor. Està bé normalitzar una llengua pròpia oficial a tot el país i ensenyar-la.

- **Quina relació té amb el bastó rosa de puntets verds que va comprar quan se li va detectar la malaltia?**

- El tinc guardat a casa i espero que l'hagi de desplegar el més tard possible. De vegades hi penso, me'l miro, i dic: encara no.

Mireia Boya serà jutjada per desobediència al TSJC el 23 d'abril. Foto: Josep M Montaner